

BUITEN

18^E JAARGANG N^O. 52.

ZATERDAG 27 DECEMBER 1924.

Foto C. Steenbergh.

IN DEN TUIN VAN HET DIAKONIE OUDE VROUWEN- EN MANNENHUIS
TE AMSTERDAM.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

CARMELITA'S HUWELIJKSREIS (SLOT), DOOR CHARLES E. VAN LOAN	BLZ. 614
DE WINTER EN HET KERSTFEEST IN NOORWEGEN, DOOR J. SCHUITEMAKER Cz.	615
HET DIAKONIEVROUWEN- EN MANNENH. DER N. HERV. GEM. TE AMST., DOOR J. B. BENNER, GEÏLL. BLZ. 613, 616—618	
UIT HET VOLKSLEVEN DER SLAVONIËRS, DOOR ERVIN VON KANKOWSKY, GEÏLLUSTREERD	BLB. 618—622
ANNE'S KERSTFEEST, DOOR M. VAN KAMPEN	BLZ. 620
DER TUINEN VERHOUDING TEGENOVER HET RUIME UITZICHT, DOOR TINE COOL, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 622—623
BARGH, DE PANTER (SLOT), DOOR F. G. MEDER	BLZ. 623
MISTLETOE IN DEN AMSTERDAMSCHEN HORTUS, ILL.	623
IN HET WESTEN VAN NOORD-AMERIKA. DE MOOSE RIVER, GEZIEN VAN MOUNT KINES, ILLUSTRATIE	624
HET OUDE JAAR LAAT 'T MOEDE HOOFD NU HANGEN (GEDICHT)	624

Carmelita's Huwelijksreis

door CHARLES E. VAN LOAN. (Slot).

„W ANNEER vertrekken we op onze huwelijksreis?” vroeg Carmelita. — „Huwelijksreis!” gronde Cayetano. „Denk je dat het huwelijk niets anders is dan 'n voortdurend geld uitgeven? Hoe kan ik op een huwelijksreis gaan als ik moet werken? Er is iemand in El Toro, die een schuur heeft, die geverfd moet worden. Ik heb er verleden Donderdag met hem over gesproken. Men moet het werk aanpakken, als het te krijgen is.” — „Maar ons huwelijksreisje!” hield Carmelita onverstoort aan. „Je hebt gezegd, dat wij naar Santa Ana zouden gaan.” „Het huwelijksreisje kan wachten!” zei Cayetano brommerig, daar de vasthoudendheid van zijn vrouw hem irriteerde. „Ik heb voorloopig genoeg geld uitgegeven. Ik ben een arm man en een arm man moet werken. Als ik die schuur niet verf, zal 'n ander het doen.”

☞ Carmelita ging naast haar man op den drempel zitten en begon te praten. Zij verhief haar stem niet. Het gebeurt soms dat een dikke vrouw een eigen wil heeft, een feit, dat al heel wat mannen in verbazing heeft gebracht. De korte inhoud van Carmelita's redevoering was, dat hij, nu hij eenmaal een huwelijksreis beloofd had en gesproken had van winkels en een nieuwe japon, ook zijn woord moest houden. ☞ Cayetano rolde een sigaret en luisterde met een somber gezicht, maar bleef zwijgen tot het einde. „Vóór het trouwen,” zei hij ernstig, „belooft men zooveel. Na het trouwen — bah! Het huwelijk is geen grapje, het is een vennootschap. Een huwelijksreis is een Amerikaansche dwaasheid, die geld kost.” — „Wanneer gaan we naar Santa Ana?” vroeg Carmelita met de grootste kalmte. Cayetano barstte in woede uit. — „Heb ik je niet gezegd, dat ik naar El Toro ga om een schuur te verven?” riep hij uit. „Jij kan naar Santa Ana gaan, als je daar lust in hebt.” De voortdurende herhaling van dezelfde vraag, maakte den jongen echtgenoot ietwat prikkelbaar. ☞ „Ik weet niet hoeveel een retour-biljet kost,” zei Carmelita, „maar ik heb geen geld. Bovendien zijn er eenige dingen, die ik wil koopen. Een nieuwe japon en schoenen.” — „Geld! geld!” bromde Cayetano woest. „Altijd geld! Weet je wat die trouwerij mij gekost heeft? De schoenen, die me te klein zijn, het hemd waarin ik me onbehagelijk voel, de boord die tegen mijn nek schuurt als een vijl, de schommelstoel, de tafel, de potten en pannen, de ruiten, het loon voor den priester! Ik zal wel drie schuren

moeten verven, vóór ik dat alles weer terug verdiend heb! En jij wil nog meer uitgeven!” — „De spoorreis kost meer dan een dollar,” zei Carmelita totaal onbewogen door die uitbarsting van een lijdend hart, „en ik zal een nieuwe japon nodig hebben, schoenen en een parasol.” ☞ Cayetano klom vlug op den bok van zijn wagen en nam de teugels ter hand; hij was niet de eerste echtgenoot, die zijn veiligheid in de vlucht zoekt. Wat hielp alle praten tegen een vrouw, die voortdurend zoekt. Wat hielp alle praten tegen een vrouw, die voortdurend zoekt. — „Ik ga die schuur verven,” zei hij. „Het hetzelfde vroeg? — „Ik ga die schuur verven,” zei hij. „Het zal misschien wel een week duren, want het is een groote schuur. Ga jij voor mijn part naar Santa Ana!” Dit laatste zei hij op een toon, alsof hij haar naar een heel wat heetere streek dan Santa Ana wenschte. — „Maar ik heb geen geld,” zei Carmelita. Cayetano toonde zijn gele tanden in een grijns. — „Als je geld nodig hebt,” zei hij, „moet je 't maar halen, waar ik het mijne vandaan haal!” ☞ De oude, witte merrie, die moest boeten voor de zonden van haar sexe, slofte haastig den achtertuin uit met trekkende ooren. De jonge echtgenoot zat voor op den bok, met een sluwen glimlach om de lippen onder zijn dunne snor. — „Als ze naar Santa Ana wil gaan,” zei hij tot zichzelf, „moet ze maar wasschen aannemen en zelf het geld verdienen!” ☞ Carmelita bleef ten minste tien minuten doodstil zitten, in diep gepeins verzonken. Toen stond ze open ging het huis in. Van daaruit hoorde men het geluid van deuren, die open en dicht geslagen werden, van laden die in- en uitgeschoven werden, van meubelen, die door de kamer werden gesleept. Na geruimen tijd kwam zij weer naar buiten en ging naar het schuurtje, waar zij twee stapels brandhout ondersteboven haalde. Er zijn van die dikke mensen, die erg degelijk zijn in alles wat ze doen. Zoo iemand was Carmelita

☞ Na tien dagen kwam Cayetano van El Toro terug, tevreden met zichzelf en voldaan met het wereldsche beloop. Behalve de schuur, had hij ook nog het huis geschilderd. Een Amerikaan had voor dat werkje dertig dollar geëischt, en als hij het niet gekregen had, zou hij kabaal gemaakt hebben; Cayetano had zich tevreden gesteld met twintig en had daarvan twee aan voedsel besteed. Er waren oogenblikken waarop hij bijna wou fluiten. ☞ Toen de wagen den achtertuin inreed, bemerkte Cayetano met een schok van schrik, dat voor alle ramen gordijnen hingen — net zulke gordijnen als hij gezien had in de huizen der Amerikanen aan het strand — en dat ze opgenomen waren met groote strikken van blauw lint. Vóór de oudste deelgenoot in de firma Mendoza den schok, hem door de gordijnen toegebracht, te boven was gekomen, zagen zijn uitpuilende oogen een fraai vergulde kanarie-kooi die in de portiek hing, terwijl een vuurroode parasol tegen de deurpost stond. ☞ Onder dien driedubbelen slag voelde Cayetano zich als verpletterd, maar er zouden nog erger dingen gebeuren. De deur ging open en Carmelita kwam naar buiten. Zij was gekleed in een japon met kleurige ruiten, die glinsterden in de zon, en droeg aan haar voeten lakschoenen, versierd met groote, stalen gespen. Cayetano viel bijna flauw toen hij die verschijning zag en trok de oude, witte merrie zoo hard terug, dat ze op haar hurken ging zitten voor den wagen. — „Aha!” zei Carmelita vroolijk, „ben jij het, mannetje?” Cayetano wreef met de hand over zijn oogen en antwoordde met heesche stem: „Ik ben 't. Waar heb je al die dingen vandaan gehaald?” — „O, dat!” zei Carmelita vriendelijk, met één al-omvattenden blik de kanarie, de parasol en de gordijnen aanduidend. „Dat heb ik in Santa Ana gekocht, waarheen ik mijn huwelijksreis gemaakt heb.” — „Maar dat kost geld!” riep haar man uit. — „Heel veel geld,” verbeterde Carmelita hem. „Je hebt nog niet alles gezien. Er is nog een nieuwe kachel en eenige meubelen. Een stoel voor jou en —” Cayetano sprong van zijn wagen af en liep het huis in, waaruit hij bijna dadelijk weer terugkwam. — „Vrouwensch!” riep hij uit, „waar heb je het geld voor al die dingen vandaan gehaald?” Carmelita nam de parasol op en sloeg ze open. „Het huwelijk,” zei ze kalmjes, „is een vennootschap. Heb je dat niet gezegd, Cayetano mio?” ☞ „Het geld! het geld!” krijgde Cayetano heesch. — „Je zei, dat ik een huwelijksreisje zou maken,” zei Carmelita, onbewogen door de opgewondenheid van haar echtgenoot. „Welnu, ik heb het gehad en nog al een heel mooi, mannetje. Je zei, dat ik een nieuwe japon zou krijgen. Dit is de japon. Je zei, dat het huis zou worden opgeknapt. Daar heb ik voor gezorgd. Je zei —” — „Het geld!” schreeuwde de gepijnigde echtgenoot. — „O!” zei Carmelita. „Heb je me niet gezegd, dat ik het moest halen waar je het jouwe vandaan haalt?” ☞ Cayetano wankelde, greep zich bij de keel en rende toen naar de achterzijde van het huis. Carmelita volgde hem, een schitterende regenboog

van kleuren in de vlakke stralen van de ondergaande zon. Met olifant-achtige gratie liep ze voorzichtig over den grond, want nieuwe schoenen mogen niet ruw behandeld worden. — „Het huwelijk,” herhaalde zij nogmaals, „is een vennootschap. Je zei, dat het onze niet aan beide zijden gelijk was. Cayetano, mijn schat, die fout heb ik hersteld. Je zult nu zien, dat we beiden evenveel in de vennootschap hebben zitten. Niet waar?”

☞ Cayetano antwoordde niet. Zijn grijpvingers zochten op den gladden bodem van de majolica vaas en zijn berstend hart vertelde hem, dat, behalve de achttien dollars, die hij in zijn zak had, de dikke vrouw onder de schitterende parasol voor zijn heele leven verder zijn gelijkwaardige compagnon zou zijn.

DE WINTER EN HET KERSTFEEST IN NOORWEGEN. ¹⁾

DE Winter, de lange, barre Winter is bij de kinderen in het Noorden meer geliefd dan de korte Zomer. De Winter, die maanden achtereen de velden met sneeuw bedekt en de stroomen in z'n ijsboeien slaat. De Winter met z'n vlammen van Noorderlicht en z'n schitterende maanlicht-nachten. De Winter, die niet door perioden van kouden natten mist en triestig dooiweer wordt onderbroken, maar alle dagen weer zoo heerlijk gelegenheid biedt voor schaatsenrijden en sleetjevaren op de glijbanen. Vooral in de laatste tijden is het 't *skilooopen*, waarmee jongen en ouden zich vermaken en dat op de spiegelgladde banen de gelegenheid geeft in korten tijd groote afstanden af te leggen. Bij drommen gaan ze naar Holmenkollen en Nordmarken in hun sportcostuums, met de ski's en de „hjelke” (slede); de dames in pantalon en korten mantel. Lang duurt de winter, maar toch niet altijd zóo lang als de vorige. Maar de rechte kou komt eerst met de maand December, vooral omstreeks den tijd van Kerstmis. Het najaar is dikwijls somber en triest; het wordt vroeg donker, om vier uur, aan 't eind van 't najaar tegen drieën. Maar in den echten wintertijd komen de menschen tot verademing. Ze gevoelen zich opgelucht en begroeten met blijdschap de terugkomst van de zon, zooals eeuwen lang hun heidensche voorouders hebben gedaan. De zon, die de nevelen heeft verdreven en haar stralen zendt over de schitterende velden. De Noren maken het zich in huis recht gezellig. De groote kachels, waarin de houtblokken lustig knetteren, verwarmen dag en nacht de kamers. In alle vensters staan bloemen, hyacinten en tulpen, uit Nederland, die hun heerlijke geuren verspreiden en er aan herinneren, dat het voorjaar weer zal terugkeeren. ☞ In de bergen en in de hoogvlakten komt er voor de boeren, de eigenaars der wouden, 'n drukke tijd. De boomen worden geveld, die naar de rivieren moeten worden getransporteerd, zoodra er sneeuw genoeg is gevallen om de paarden in staat te stellen ze voort te sleepen. Als 't voorjaar zal zijn gekomen en 't ijs is gesmolten, zullen ze in de stroomen en watervallen worden geworpen, die ze moeten vervoeren naar de verschillende plaatsen, waar de houthandelaars en de zaagmolenaars wonen. De Hollanders zijn reeds eeuwen lang naar Noorwegen gekomen met hun schepen om de boomstammen te halen; vroeger meer dan tegenwoordig, nu meestal de stammen in Noorwegen zelf tot planken worden gezaagd in de molens, die hun beweegkracht vinden in het vallende water. Als 't water in meren en rivieren bevroren is tot dikke ijsvloeren, worden deze met groote zagen in vierkante blokken gezaagd, die naar schuren worden gebracht om later naar 't buitenland te worden vervoerd. Elken winter worden er groote wedstrijden gehouden in schaatsenrijden en skilooopen (skilöp). Vooral die in Holmenkollen worden druk bezocht. *Iedereen* trekt er heen. Ook de leden der koninklijke familie verzuimen ze nooit. ☞ Maar het grootste winterfeest is het *Julfeest*. Vooral bij de boeren in de afgelegen streken wordt nog altijd trouw vastgehouden aan de overoude gebruiken. Dagen vóór Kerstmis worden de voorbereidende maatregelen al begonnen, ook in de huizen der predikanten en ambtenaren. Reeds in den herfst werden de Kerstkleeren geweven. De kaarsenpitten werden gemaakt voor de vetkaarsen, die zullen moeten branden in de feestdagen. In de lange avonden, met slechts 'n houtspaen in den schoorsteen om de keuken te verlichten, werkten de meiden. In de huiskamers zaten de vrouw en de dochters, en spinnen

de garens en wonden ze tot kluwens. Onder 't werken werd besproken, hoeveel dieren zouden worden geslacht, hoeveel koeken er gebakken en hoeveel bier er zou moeten worden gebrouwen. Het bierdrinken behoorde tot de grootste genoogens. Het feest moest worden ingewijd door 'n algemeenen dronk. 'n Oude Noorsche wet bepaalde, dat elke boer, die vier of meer koeien bezat, 'n bepaalde hoeveelheid bier moest brouwen, om 't feest te vieren (Julegilde). Vóór Kerstavond moest alles gereed zijn. De vloer, de trappen, alles werd schoon gemaakt, al het koper gepoetst, dat het blonk als goud. De paarden- en koestallen moesten zoo rein mogelijk zijn. Bier en *mjöd* (meede, honigdrank) werden in den kelder geborgen, koeken van velerlei soort, alle in huis gebakken, in steenen potten en blikken trommels gedaan. De tafel kreeg een nieuw (in huis geweven) kleed. De driearmige kandelaars werden gereedgezet voor de Driekoningenkaarsen. Op Kerstdag werd 't vleesch gebraden voor den feestavond: „*ribbe og gaas*” (varkensribben en ganzegebraad). Nadat de thee was gedronken, stond de „*Budeie*” (de meid, die op de koeien moest passen) gereed met 'n brandende lantaren om de paarden- en koestallen te laten zien. Ze sloeg drie kruisen over de deur met 'n „*tyristikke*” (brandende spaan). Dan gaf ze de dieren hun kerstdrank, water, meel en zout. Ze sprak daarbij voor elk dier 'n bepaalden wensch uit. Daarna werd 'n groote schotel met „*gröt*” (gort) buiten gezet voor „*Nissen*”, den kobold. 's Avonds werden allen in de huiskamer op rijstebrij onthaald met „*ribbe*” en appelen, ingelegde perziken, zuurkool en 'n glas „*akvavit*” (brandewijn). Later bruijste het krachtige eigengebrouwen bier in de glazen. Voor dessert dienden de koeken en de „*mjöd*”. ☞ Al deze oude gebruiken worden grotendeels nog tegenwoordig in acht genomen. Ook in Christiania en andere Noorsche steden wordt nog altijd een groote hoeveelheid koeken gebakken, vooral de „*Fattigmandsbakkelse*” (Kerstgebak). Ook daar krijgt alles in huis 'n extra schoonmaakbeurt en wordt alles gereed gemaakt vóór den dag van Kerstmis. In de kerken wordt om 4 uur godsdienstoefening gehouden voor de kinderen. De „*Prest*” (dominee) spreekt over de oude en altijd nieuwe boodschap van de geboorte van Christus en over de herders, die in 't veld hun kudde bewaken en het kindeke Jezus gaan zoeken en vinden in den stal te Bethlehem. De kinderen zingen den Engelenzang „Heilige Nacht” en andere kerstliederen. Om vijf uur beginnen alle klokken het feest in te luiden. Als de kinderen uit de kerk komen, staat de tafel gedekt, met het kerstgebak, veel brooden met rozijnen en vele andere heerlijkheden beladen. Allen vereenigen zich aan den disch en na den maaltijd komt de kerstboom aan de beurt, die prachtig versierd in 'n andere kamer staat, voorloopig nog in donker, want de kinderen mogen hem niet zien, vóór het gewichtige oogenblik is gekomen. Maar als dan alle lichtjes zijn aangestoken, wordt de deur geopend en met blijden uitroep aanschouwen ze den boom met al z'n kaarsjes en versieringen. De geschenken voor allen liggen er onder. Allen vatten elkander bij de hand, de vader, de moeder, de kinderen, de gasten en de dienstboden, en zóo loopen ze om den boom en zingen hun liederen. Na de uitdeeling der geschenken komt 't avondmaal; de rijstebrij en de vleeschspijzen, waaronder altijd het ganzengebraad voorkomt, worden opgediend, en op „*Fattigmandsbaksele*”, appelen, noten en rozijnen wordt getracteerd. Vroeger werd ook punch gedronken, maar nu Noorwegen is „drooggelegd,” mag dat niet meer. — Ook de vogels krijgen hun tractatie. Bij ieder huis wordt 'n korenschoof op het dak of tegen den gevel gezet. Vóór het Kerstfeest komen wagens met kerstboomen en korenschoven de stad in en langs de huizen om ze te verkoopen. Het vorige jaar heeft de „*Frelsesarmee*” (het Heilsleger) 'n reuzeboom vóór het Universiteitsgebouw te Christiania geplaatst, verlicht met ontelbare electriche lichtjes. Er werd muziek bij gemaakt en gezongen en beneden aan den boom stond 'n bus om geld in te zamelen voor de armen. — Een heele maand lang zijn de winkels des avonds schitterend verlicht, en de prachtigste uitstallingen verheugen de oogen der wandelaars. De laatste twee dagen vóór den eersten Kerstdag zijn ook de vensters van *alle* huizen verlicht en elken avond gaan de menschen van de eene straat in de andere. „*Julebukke*” (gemaskerde en gekostumeerde jongelui) loopen daar tusschen door en komen ook wel zóo op visite. — Uit dat alles blijkt, hoezeer de aloude traditie van het Heilige Kerstfeest in Noorwegen in eere wordt gehouden en dat het in de steden zoowel als op het land nog altijd een volksfeest bij uitnemendheid is.

J. SCHUITEMAKER Cz.

¹⁾ De bijzonderheden over den Winter en het Kerstfeest in Noorwegen heb ik ontleend aan een brief van Mevrouw Anna Berckenhoff te Christiania.

Foto C. Steenbergh.

FRONT VAN HET DIAKONIE OUDE VROUWEN- EN MANNENHUIS.

HET DIAKONIE OUDE VROUWEN- EN MANNENHUIS DER NED.-HERV. GEM. TE AMSTERDAM.

HOEWEL er reeds vóór de Reformatie in onderscheidene gestichten veel gedaan werd voor verzorging der armen van dagen, bepaalde de Gereformeerde Kerk zich langen tijd tot het uitbesteden der oudjes wier lot zij voor hare rekening nam. Men betaalde / 100.— per jaar en zag zich meermalen genoodzaakt ze te plaatsen bij burgers die in kelders en andere primitieve woningen huisden. Zelfs werden ze daar vaak nog geëxploiteerd. Deze onbehoorlijke toestand was den Kerkeraad niet onbekend en er gingen dan ook meermalen stemmen op om tot het bouwen van een „besjenswoning” over te gaan. Het was telkens diaken Joan van Hoorn die op een besluit aandrong. ☒ Toen 18 October 1680 Barend Helleman overleed en de Ger. Kerk tot zijn eenig en universeel erfgenaam maakte, hernieuwde Joan van Hoorn zijn voorstel en zag zijn streven bekrond met de volgende resolutie: (Not. 26 Nov. 1680). „Fr. van Hoorn stelt andermaal voor of niet raatsaam een weduw- of oude vrouwenhuys te maaken, is verstaan van jaa en noodigh geacht Broederen te committeeren en die gedachte aan de E. Vergaderinge des Kerkerads bekent te maaken om haar E. advys te hooren, en daarnaar haar E. behulp tot dien einde te versoeken, omme bij de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Thresaurieren te helpen besolliciteeren een bequaam erf en plaats tot hetzelfde, waartoe gecommiteerd zijn de Broederen van den bouw, als de Fr. Beuckelman en De Kock en daarnevens fr. Van Hoorn en Lamberty.” —

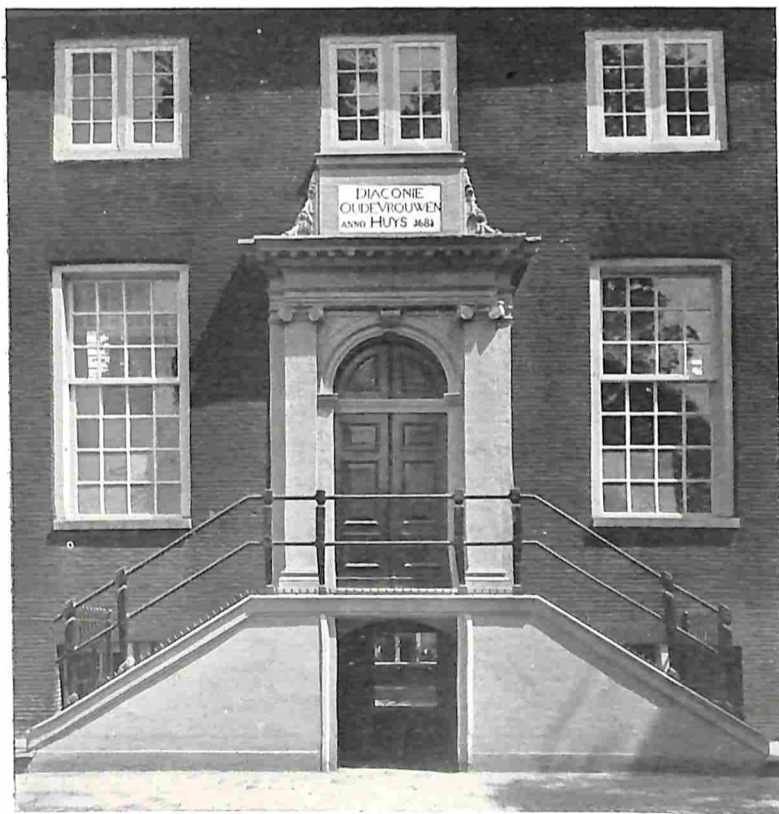

Foto C. Steenbergh.

DE „HOOGHE STOEP” VAN HET DIAKONIE OUDE VROUWEN- EN MANNENHUIS.

Het verzoek der Diac. Comm. werd in Burgemeesterskamer zeer gunstig opgenomen en na eenige onderhandelingen gaven ze de keus uit een erf van 300 voeten nabij de Amstelkerk, of anderszins tegenover de Joodsche kerk of aan den Amstel, „welk laatste door Broederen Diakonen voor het beste gekeurt, en, buiten alle belastingen op het eerbiedigste door hun verzogt wierd.” (Not. 12 Apr. 1681) ☒ En als dan 1 Mei 1681 de Gecommitteerden des Kerkerads, vergezeld van Broederen Diakonen, in Burgemeesterskamer een nadere bespreking hebben, zegt Burgemeester Corver: „Wij geven U dat erf en wenschen U veel geluk daarmee! Bouwt gijlieden naar hetgene dat het best is, zonder dat gij ergens aan gebonden zijt.” ☒ In dien tijd achtte men de waarde van dit erf wel / 30.000.—. Reeds op 15 Juli 1681 werd besloten den opbouw aan te vangen en het gebouw op kelders te stellen. Het graven werd aanbesteed voor 48 stuivers de roe en het heien voor 28 st. per mast. Het geheele gebouw (zonder de bijgebouwen van later tijd) werd gezet op 1432 masten. ☒ Daar de Burgemeesters allen kinderloos waren, bedankten ze voor de steenlegging. Jan van Ghesel (in 1719 werd hij schepen der stad) zoon van diaken Jacob van Ghesel, legde den eersten steen 18 Oct. 1681, dus op den datum van overlijden van B. Helleman. Op 15 Dec. 1681 waren de muren gelijkgronds gereed en begin Febr. 1683 was het gebouw voltooid. Dit vlotte werken van de diakenen deed menigeen in den kerkeraad het hoofd bedenkelijk schudden. Zelfs is er een motie geweest om uiting te geven aan afkeuring van zoo'n haast. ☒ Het huis werd, in overleg met Burgemeesteren, tot meerdere verfraaiing der stad, in de breedte gebouwd, — dus met het front (360 voet) aan den Amstel. Zoowel aan de Heeren- als aan de Keizersgracht werd een dubbele vleugel, elk met een kleine binnenplaats, opgetrokken. In het centrum bleef zoodoende een zeer ruime binnenplaats over, die aan de stichting een rustig en voornaam cachet geeft. Door de enorme uitbreiding der verpleging (in 1902 steeg het aantal boven 1000) bleek het later noodzakelijk om daar eenige dienstgebouwen als ketelhuis, timmerwinkel, waschhuys enz. te plaatsen. Achter het hoofdgebouw is nog een groote tuin met hoog geboomte over, die vroeger als theetuin voor het publiek toegankelijk was, maar tegenwoordig uitsluitend tot genoegen der oudjes dient. ☒ Op voorstel van den schepen Jan Six had men besloten een torentje met een klok op het gebouw te zetten, indien de bewoners der naburige huizen de kosten daarvan droegen. Deze werden geschat op / 1500.— Er werd echter voor niet meer dan / 319 en 6 st. toegezegd en het torentje bleef dus achterwege. ☒ Op Maandag 22 Febr. 1683 werden door het voltallige Bestuur van Regentessen en Regenten de eerste 100 vrouwen met een keurigen maaltijd ontvangen. Het moet wel een schilderachtige drukte hier op den Amstel geweest zijn als men bedenkt dat ze moesten komen „met haar goed.” ☒ Het eerste reglement op de inwonende oude vrouwen zag er gewoon uit en geeft tot geen opmerkingen aanleiding. Natuurlijk was ook dit ter goedkeuring aan Burgemeesteren van Amsterdam voorgelegd. Maar al spoedig blijkt de noodzaak tot aanvulling met het volgende artikel: „Niemandt van haar sal eenige starcke Dranck van Wijn of Brandewijn in sijn Huysje mogen hebben of buytens Huys gaen drincken datse onbequam t'huys komen maers met het ordinaire Bier van 't Huys laten contenteeren, en werdt ook

expres verboden dat niemandt eenige Toeback in zijn Huysje sal mogen hebben of drincken." Want in de notulen der vergadering van 1 Dec. 1683 lezen we: „Nog maect zijn E. (Br. Struys) bekent dat terwijl Magdeleen Jansen Wed. Jan Joosten in 't Diac. Oude Vr. Huys in No. 47 van d'beginne aen tot nu toe haer seer ongehoorsaem, quatwilligh, boosardigh-onmanierlijk leeven en toeback drinken seer heeft te buyten gegaen en naer geen vermaninghe of straffen heeft willen luysteren maer het ter contrary hoe langher hoe slimmer maect so hadden de bedienende broederen geconcludeert haer soo als (ze) gaet en staet voor 6 weken uit het huys te setten hetwelk geapprobeert werde te meer omdat (ze) een doghter heeft waer (ze) bij ingaen can." — Het handhaven van orde en tucht schijnt nogal zorg gegeven te hebben. Zij, die naar „minnelijke of scherpe woorden" niet luisterden, werden aan een bijzondere tafel op geringer spijs „getraceerd." Die „schandtafel" heeft lang bestaan. Er werd (de accijnsrekening wijst dat uit) royaal bier geschonken. De Diaconie had haar eigen brouwerij aan de Prinsengracht bij den Amstel. Misschien was die manier om den dorst te verslaan niet vreemd aan het gedrag van sommigen.

☞ Het getal verpleegden vermeerderde gestadig en de zorgen namen natuurlijk toe. Als de Diaconen bij Burg. de Vroede, Corver en Witsen rekening doen over het jaar 1700 en rapporteeren dat ze zeer hun best gedaan hebben om het tekort te voorkomen, maar zonder effect, — dan voegen ze daaraan toe dat Broederen Diaconen beducht zijn „indien d'er geen middelen van soulaas werden uitgevonden dat de Diaconie in korten tijd soude komen te vervallen tot een desolaat staat." En het antwoord van de vroede vaders was: „Ga gerust voort, we hebben in dezen altijd hooren klagen, en 't is toch immer goed gegaan." Dit zijn ook voor ons geen onbekende klanken.

☞ In 1718 werd men door een ruime erfenis van Jan van Aken in staat gesteld de ziekenkamer naar den tuin toe aanmerkelijk uit te zetten en onder dezelve eenige verblijfplaatsen te timmeren voor ruim 100 mannen. Deze werden voor het eerst opgenomen 18 Oct. 1719. Treffend is de beschrijving van H. Stoopendaal van het eerste eeuwfeest dat op 22 en 24 Febr. 1783 gevierd werd. Niet alleen werden de oudjes mild onthaald, maar ook zat fijne smaak en tact voor bij hen, die dit kostelijke feest hadden te leiden.

☞ Kort daarna brak een zeer bewogen periode voor deze stichting aan.

De Fransche tijd, die bij schaarsche voorziening een grooter toeloop van verpleegden bracht, gaf veel zorg. En toen de nood het hoogst geklommen was, kwam er nog iets ernstigs bij. Op 15 April 1811 vroeg de Prefect het huis te stellen ter dispositie van de Comm. van Oorlog. Dit werd door het Bestuur als „onmogelijk" geweigerd. Den 25sten April kwam een tweede schrijven waarin gelast werd het huis binnen drie dagen te ontruimen. Den 27sten April kwam de Hertog de Plaisance in persoon het huis inspecteeren met het oog op de aanvraag en de gevolgde weigering. Den 28sten kwam een aanschrijving dat het huis den volgenden dag in bezit zou worden genomen. Dien dag vergaderden de Regenten (met 2 notarissen tot het eventueel opmaken van een proces-verbaal) van 7 uur 's ochtends tot 7 uur 's avonds „wordende de Verg. gedurende dezen geheelen dag geprolongeert, ten Einde om bij voor te komen omstandigheden, zodanige maatregelen te nemen als Pligt en geweeten vorderen, . . . daar den geheelen dag niets is voorgevallen word de Verg. des avonds ten 7 uren gescheiden." ☞ De notulen van deze zeer bewogen weken treffen ons door de vaste gedragslijn en onverstoorbare kalmte. Op het

Foto C. Steenbergh.

HOEK VAN DE BINNENPLAATS VAN HET DIAKONIE OUDE VROUWEN- EN MANNENHUIS.

bericht dat de Prins, Hertog van Plaisance, het huis zal komen inspecteeren, besluit men „om alle oude vrouwen, eenigsints in staat zijnde, terstond op de groote zaal te vergaderen en plaats te doen neemen, ten Einde gevoelens van menschenliefde door het zien der Eerbiedwaardige Grijsheid in het hart van den Prins op te wekken." ☞ Als, staande de vergadering van den 27sten April, de Br. Woerman en van Blijenburgh zich naar den Maire begeven omdat ze daar om 1½ uur zijn ontboden tot het geven van antwoord op den eisch der overheid, wordt hun heengaan en teruggeden slechts feitelijk vermeld. Van eenige vrees voor gijzeling of iets ergers is niets te vinden, en ook niet van een afscheid met iets aandoenlijks erin. Hier zien we wel het Hollandsch karakter op zijn best. Waarschijnlijk vond de overheid dier dagen dat de groote zaal van dit gesticht zich zeer goed leende voor militaire zaken, — want men requireerde ze 6 Febr. '12 voor den raad van recrueteering, 9 Sept. voor de conscriptie en later voor krijgswaarden. Ook had er in 1913 de aanwijzing plaats voor de leden der Nationale Garde. ☞ Maar het zou anders worden. De Franschen gingen heen. Nu veranderen decors en requisiten. Op 1 April bieden Burgemeesteren van Amsterdam aan meer dan 1200 aanzienlijken een bal aan . . . in het „Besjeshuis" ter gelegenheid dat de Souvereine Vorst binnen

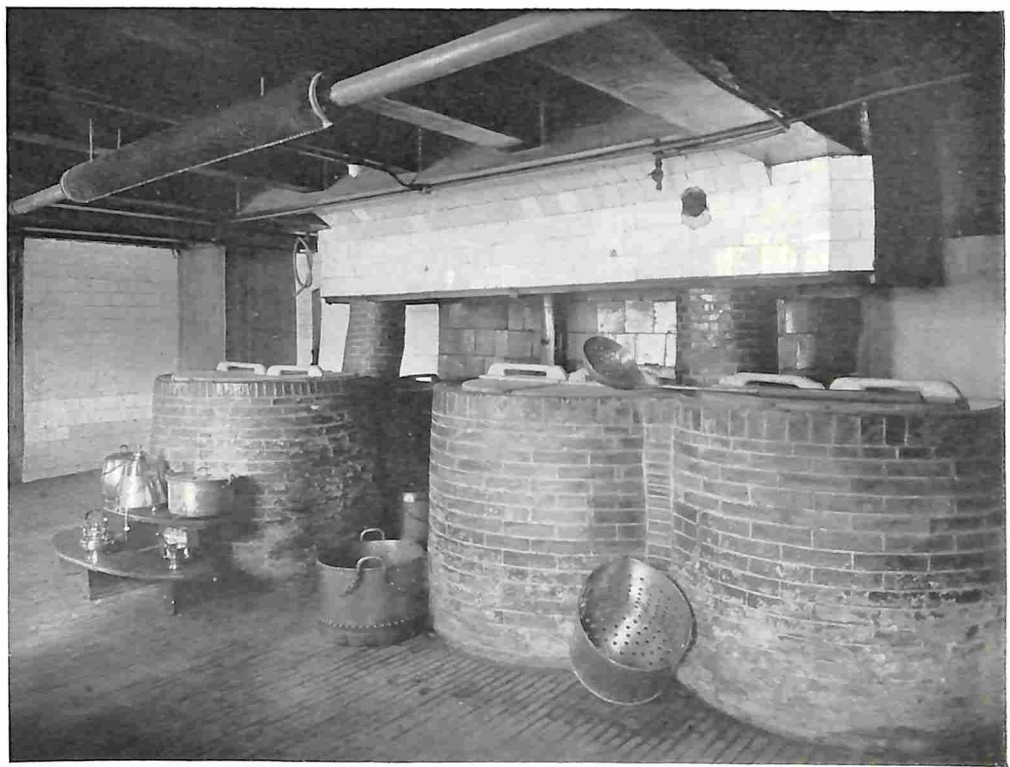

Foto C. Steenbergh.

DE OUDE KEUKEN VAN HET DIAKONIE OUDE VROUWEN- EN MANNENHUIS, NIET MEER IN GEBRUIK.

Amstels muren is. Een eerewachter gelegd in de „huisjes” die daartoe ontruimd waren, een vertimmering om de vorstelijke personen een waardige zitplaats te kunnen aanbieden, de gevel van het huis verlicht, voorstellende den tempel der onsterfelijkheid, — ziedaar een idee van de grondige wijze waarop dit heugelijk feest werd voorbereid. Na afloop der feesten werd een en ander voor het publiek ter bezichtiging gesteld voor 5½ st. per persoon. Na aftrek der onkosten gaf dit nog een bate van f 1653 — 1 — 8. — De vorst gaf f 250. — tot het geven van een zoutevischmaal en „de stad” bood 16 Juni voor f 600. — een extra maal aan de oudjes waarbij de Burgemeesteren tegenwoordig geweest zijn. Jammer is het dat bij de noodzakelijke herstellingen aan den gevel de kruisramen met luiken in 1815 vervangen zijn door hooge ramen. Het zuiver ouderwetsche aspect, nog te zien in de oude kopergravures, is verdwenen. Waarschijnlijk is in den loop der eeuwen een schat van antiquiteiten dit gesticht binnengestroomd en . . . weer weggevoerd. Er is van ouderwetsche dingen bitter weinig over. Regentenstukken zijn er niet. Eenige mooie staande klokken, wat oud zilver, een fijn bewerkt knipsel, dat men hieronder vindt gereproduceerd, en emblemen in houtsnijwerk boven de deuren van het lijkenhuis en den timmerwinkel zijn wel de voornaamste nalatenschappen uit lang vervlogen dagen. Natuurlijk is de geschiedenis van zoo'n stichting rijk aan voorvallen en feiten die niet alleen curieus zijn, maar ook teekend uit cultuur-historisch oogpunt. In de vergadering van 7 Sept. 1815 b.v. zegt een der Regenten den raad vernomen te hebben om penneschachten met kwik te gebruiken tegen ongedierte. Dit advies wordt doorgezonden aan heeren doktoren. Deze zeggen: „dat de proeven met dit middel bij herhaling aan onderscheidene daarmee gekwelde personen genomen, het beste gevolg door de uitkomst hadden opgeleverd en dat alzo dit middel (bij voorkeur in leeren zakjes besloten) als heilzaam, zonder eenig gevaar, tot het bedoelde oogmerk konde blijven bewerkstelligd en voortgezet.” Een uitgebreid overzicht der overtredingen en strafoplegging in zoo'n huis, over bijna 2½ eeuw getrouw uitgewerkt, zou een rijke bijdrage tot de geschiedenis van ons volkskarakter leveren zoo-wel van hen die leidden als van hen die leiding nodig hadden. Nog geregeld wordt in dit groote huis aan den Amstel, van welks langen gevel de afbeelding op blz. 616 een goede voorstelling geeft, het werk der dienende liefde om Gods wil voortgezet en hulp verleend aan hen, die, het avondrood des levens reeds ziende aan de kim, een veilige schuilplaats zoeken na een leven vol bekommernis en zorgen. En al moge het jaarlijksch budget stijgen en onrustbarend veel hooger zijn dan vroeger, — de Diaconie is nog even rijk als vroeger. En . . . nog even arm! Wachtend in vertrouwen.

J. B. BENNER.

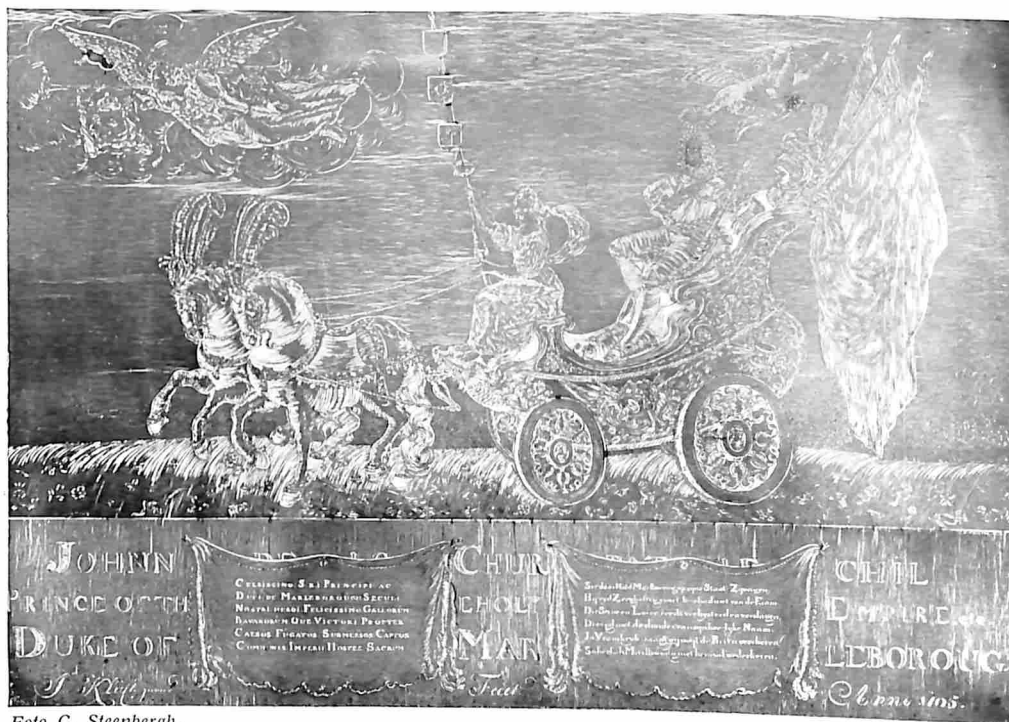

Foto C. Steenbergh.

KNIPSEL VAN J. KLUFT (1705) IN HET DIAKONIE OUDE VROUWEN- EN MANNENHUIS TE AMSTERDAM,

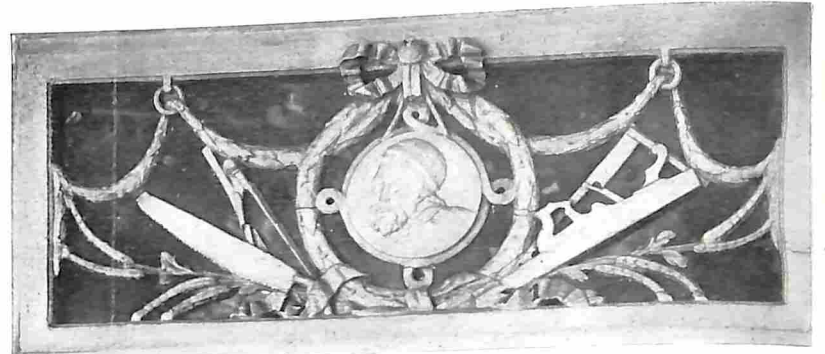

Foto C. Steenbergh.

EMBLEMEN VAN HET ST. JOZEF'S GILDE IN HET DIAKONIE OUDE VROUWEN- EN MANNENHUIS.

Uit het volksleven der Slavoniërs.

ONDER de staten, die hun ontstaan aan den wereldoorlog en zijne gevolgen te danken hebben, neemt het uit velerlei volken samengestelde Joegoslavië wel een heel bijzondere plaats in. We zullen in deze regelen den lezers niet alle beelden van deze in zuidelijke warmte schitterende kaleidoskoop voor oogen brengen, maar ons bepalen tot een klein gedeelte van dit jonge koninkrijk, tot eenige kleine dorpen, met hun eigenaardige typen, kleederdrachten en gewoonten. Van de plaats waar de Save in de Donau uitmondt, strekt zich in zuidelijke en oostelijke richting de landstreek Slavonië uit, welker vruchtbare bodem nauwelijks menschelijke krachtsinspanning vordert, en de geringste arbeid en toewijding met overvloedige opbrengst belooft. Deze streek behoorde gedurende tien eeuwen tot de landen der Hongaarsche kroon. In de 13de eeuw maakten de Tartaren zich er van meester, dorpen verdwenen van den aardbodem en Slavonië ontvolkte geheel. Koning Béla IV echter, de „tweede stichter” van Hongarije, bevolkte het land met gezinnen uit Bosnië, en voornamelijk uit Dalmatië. Sinds dezen tijd ontwikkelden zich de bewoners van Slavonië tot het rijkste en intelligentste ras van de Zuid-Slaven. Thans zijn ze burgers van Joegoslavië en zeer goede vaderlanders, zooals ze ook als Hongaarsche burgers goede vaderlanders waren. Zij winnen op velerlei wijze den kost. Hoofdzakelijk beoefenen zij den landbouw, maar van de machines, in beschaafde landen in gebruik, bedienen zij zich daarbij niet: zij werken nog met primitieve, aan oeroude tijden herinnerende werktuigen, die meestal van hout vervaardigd zijn, b.v. de houten ploeg, de dorschvlegel en de ouderwetsche gereedschappen voor 't bewerken van hennep. Wekenlang houden zij zich bezig met een arbeid, die, als moderne machines gebruikt werden, binnen enkele uren of slechts minuten zou zijn verricht. Maar ze werken met loffelijke vlijt en volharding. Velen ook leggen zich op de bijenteelt toe, die hun flinke verdiensten bezorgt. De bijenkorven zijn echter zeer eenvoudig en uit stroo gevlochten; ze worden in lange rijen op planken op den grond geplaatst, zoo dat ze, van verre gezien, op mierenhoopen gelijken. Gedroogde pruimen en het uit pruimen gekookte Silvorium zijn een belangrijk export-artikel. De liefste bezigheid echter der Slavoniërs, die zeer veel werk vraagt en weinig of geen geld inbrengt, is het weven en borduren van linnengoed. Zij weven het voor hunne kleding benodigde linnen zelve, en borduren het met roode, blauwe, gele kleuren, met krullen en bloemenmotieven, en toonen al hun gevoel voor kunst in dezen mooien handarbeid. Al haar kleurrijke romantische dromen weeft de vrouw in de bonte borduursels, waarmee zij haar lichaam siert. De heel kleine kinderen al dragen bonte kleertjes. Op 17 à 18jarigen leeftijd verdwijnen de rijke borduursels van de kleeven van de jonge mannen; het meisje behoudt ze echter, ja, de kleurenpracht van haar kleeven wordt nog grooter, tot ze bruid wordt. Als jonge vrouw draagt zij slechts 2 à 3 jaar haar bonte kleeven, maar daarna bepaalt ze zich tot zeer eenvoudige linnen kleeven. Het zich aankleeden en tooien is

Foto v. Kankowsky.

MEISJES IN NOORD-JOEGOSLAVIË.

een heel werk voor de meisjes, zùlk een werk, dat ze daarbij de hulp van anderen noodig hebben. Vele oude vrouwen in de dorpen maken er een bestaan van, om des Zondags van vier uur in den morgen tot den aanvang der mis, de jonge meisjes te friseeren en te sieren. Het haar der jonge schoonen wordt gewasschen, met vet glad gemaakt en in rollen in de nabijheid der ooren opgestoken. Als sieraad dragen zij 10 tot 15 rijen bonte glasparels. Hoe meer parelsnoeren een meisje draagt, des te meer bewondering wekt zij bij de jonge mannen. Bovendien poederen de meisjes zich sterk, ze beschilderen zich de lippen en oogleden, en zalven heur haar met welriekende olie. Men komt er toe, de vraag te stellen, hoe de bewoners dezer afgelegen streek, waar men nauwelijks spoorwegen kent en waar men zoover af staat van de moderne „beschaving”, weten op welke wijze de vrouwen der groote steden in het westen zich pogen te verfraaijen. Naar beweerd wordt hebben zij deze wetenschap te danken aan gedeserteerde Fransche soldaten, die hier in den tijd van Napoleon's krijgstochten een toevlucht vonden. Er zijn in deze streek kleine dorpen, waar men in de kleederdrachten den zuiveren Empire-stijl opmerkt, en dikwijls hoort men verbasterde Fransche woorden. Zoo staat het met veel zorg getooide meisje, dikwijls echter blootsvoets, tegenover de warmbloedige jonge mannen. Men maakt haar het hof en op een goeden dag steken de ouders de hoofden bijeen ter beraad. Hoofdzaak is, dat de vrijer over evenveel vormzaak beschikt als het meisje, want zonder geld geen liefde. Rijke meisjes en arme jongens, of omgekeerd, mogen niet met elkaar trouwen. Vóór de verlovings moeten de ouders der bruid schriftelijk de bruidschat noemen. Deze bestaat voornamelijk uit een stuk land, in verhouding tot het vermogen, eenige nieuwe karren, een aantal trekdieren, meubelen, kleeren en ondergoed, vaak ook geld, uit zilveren of gouden munten vervaardigde halssnoeren, en ten slotte een volledig kinderuitzet, als preventieve maatregel voor de naaste toekomst. Terwijl de ouders op deze wijze de praktische zijde van de zaak behandelen, tracht de jonge man het hart zijner uitverkorene te winnen.

Goed gepoetste laarzen, een zwart zijden voorschoot en een rijkgeborduurd onderkleed vormen de voornaamste kleedingstukken van den jongeling, die een vrouw zoekt. Nog belangrijker echter als het borduursel op het hemd is de daarop gestikte naam van den eigenaar, een zeer praktische methode, daar ieder terstond weet, wien hij ontmoet. Het lezen van deze namen neemt, bij de ontmoeting van twee onbekenden, de plaats in van ons voorstellen. Zoolang de jonge man een meisje nog slechts het hof maakt, mag hij niet haar ouderlijk huis betreden. Om toch met haar te kunnen spreken, klopt hij aan, roept zijn geliefde bij de poort en vraagt haar om wat water, om zijn dorst te lesschen. Deze „truc” vindt niet bij uitzondering plaats, maar is een algemeen gebruikte etiquettevorm. Dit onschuldige vrijen wordt echter door de ouders niet lang geduld. Het meisje is 14 jaar oud, de jonge man 18 jaar, de geldelijke kwesties zijn geregeld; dus staat niets het huwelijk in den weg en de verlovings wordt met groote feestelijkheid gevierd. De bruidegom steekt een myrrentakje op zijn hoed het meisje vlecht een myrtenkrans om haar hoofd en bedekt haar gelaat met een met gouddraad bestikten sluier. Deze tooi wordt elken Zondag gedragen, tot de bruiloft, die in 't voorjaar plaats vindt. De bruiloft gaat natuurlijk met veel vermaak gepaard en is een belangrijke gebeurtenis in het geheele dorp. De gasten komen in groote scharen aan het feest deelnemen, waarbij eten en drinken hoofdzaak zijn. Lepels en vorken worden daarbij niet gebruikt; ze zouden maar in den weg liggen; men kan immers ook met de handen eten. Ook drinkglazen zijn zelden noodig, want de wijn wordt meestal dadelijk uit het vat gedronken. Eenvoudig, maar praktisch! In verband met de bruiloft zou nog veel verteld kunnen worden van bijgeloof, voorspellingen en typische volksvermaken. Inplaats daarvan wil ik liever u, beschaafde Europeesche moeders, een gewoonte noemen, die navolging verdient. Zijn er geen geldelijke bronnen, dan is hoofdvoorwaarde voor het huwelijk: de wederzijdsche liefde; het is dan ook ongepast, dat de ouders tegen de een of andere jonge echtgenoot antipathie toonen. Gedurende eenige weken na de bruiloft mag de jonge vrouw niet door haar ouders bezocht worden. Na dezen tijd mogen zij haar elken Zondag opzoeken, maar slechts des Zondags, en slechts in gezelschap van haar man. Het getrouwde meisje is voor haar familie verloren. De schoonouders zien met argusoogen toe, dat de jonge vrouw niet door hare ouders in beslag wordt genomen, of hun eenige dienst bewijst. Daarentegen moet zij in het huis van haar man, of liever in dat van haar schoonvader, druk werken. Voor het zorgeloze meisje, dat tot dusverre geen ander werk had dan zich te tooien, zich de wangen te poederen en de wenkbrouwen te verven, — want het wordt als een groote schande beschouwd een meisje te laten werken — is thans de tijd van harden en zwaren arbeid aangebroken. Uit het ouderlijk huis, waar zorgvuldig over haar gewaakt werd, is zij in het huis van een vreemde, haar schoonvader,

Foto v. Kankowsky.

DE OMROEPER IN EEN DORP NABIJ DE SAVE.

gekomen, en de oude man, als goede landbouwer, ziet in haar slechts een vermeerdering van de arbeidskrachten waarover hij kan beschikken. De echtgenoot ziet in haar natuurlijk zijn levensgezellin, de moeder van zijn aanstaande kinderen, die hij als bruid met steeds getrokken mes heeft beschermd en die hij als jonge vrouw met jaloersche oogen bewaakt. Maar als echtgenoot grijpt hij niet meer zoo spoedig naar het mes; hij schrikt terug voor moord, want hij is nu huisvader. Als verdedigingsmiddel voldoet hem een flinke knuppel, die hem, bij gebruik, niet zoo gauw in ernstige moeilijkheden kan brengen. ☼ Eenige jaren lang is de vrouw nog frisch en jong, maar op 22 à 24 jarigen leeftijd laat zij langzamerhand de zorg voor haar uiterlijk varen, en draagt zij niet meer de sierlijke haardracht doch kamt ze de haren glad. Niemand zou er ook meer iets van zien, daar ze nu meestal een witten of zwarten hoofddoek draagt. De mooie bonte kleeren zijn afgedragen, de gouden keten met haar verbleekten glans herinnert nog slechts aan voorbijen tijd, en de geborduurde zijde wordt door eenvoudig linnen vervangen. Inplaats van het sierlijke

gebedenboekje, dat ze als meisje gebruikt, draagt ze nu des Zondags met beide handen het zware evangelieboek. ☼ De bekoorlijkste ontspanning van de jeugd is de beroemde „kolo”, de nationale dans. Des Zondags na den namiddags-kerkgang, ongeveer om 3 uur, komen de bewoners in de „grootte” dorpsheberg bijeen. Dan geven zij elkaar de hand, vormen een grooten kring, een gedeelte van 't gezelschap in de kamer, een ander gedeelte in den ommuurden hof, en wijden zich met rythmische bewegingen aan de kunst van Terpsichore. In 't midden van den kring bevinden zich 2 à 3 muzikanten, die onvermoeid en met fanatieken hartstocht op de „Tamboerica” spelen, steeds, als beïnvloed door dien dans, in beweging. Mannen en vrouwen dansen van elkaar gescheiden, waarom, dat weten ze zelve niet te zeggen. Het trekt de aandacht, dat de meisjes zeer middelmatig dansen, terwijl de mannen bijna allen goede dansers zijn; en voor de jonge mannen is de dans in 't bijzonder een middel om de harten der meisjes voor zich te winnen. De beste dansers kleeden zich des Zondags zeer fraai, en het is een groot voorrecht, de gunst van een goeden danser te winnen. In vele dorpen vertoonen de mannen hun danskunst voor geld en weten op die manier een aardige bijverdienste te maken. — De afbeeldingen in dit nummer geven slechts een onvolkomen indruk van de merkwaardige kleederdrachten van dit volk, daar de kleurenrijkdom van het borduursel daaraan de grootste bekoring geeft. ☼ In deze streken is het volk zeer geloovig; het tracht naar het woord van het Evangelie te leven. 's Avonds, als de zon reeds is ondergegaan en diepe stilte rondom heerscht, roept de vader zijn gezin bijeen, leest groot en klein uit den Bijbel voor en voegt er verklarende woorden aan toe. ☼ Zie, ver... ver van den schitterglans der westelijke beschaving, in een verborgen klein dorpje, in een eenvoudig kamertje van een nederig huisje, komen zij bijeen, de leden eener groote familie, niet wetend of er buiten hun vaderland nog iets op aarde bestaat, om met geloovige ziel te luisteren naar de woorden van het Evangelie, en hun aller gedachten en gevoelens te laten gaan naar den Christus, wiens woord en voorbeeld millioenen tot troost en verheffing is.

Foto v. Kankowsky.

JONGE VROUW EN MEISJES IN EEN SLAVONISCH DORP.

ERVIN VON KANKOWSKY.

ANNE'S KERSTFEEST.

„HOE laat is 't?” Na een lange stilte, ze had reeds gedacht, dat hij haar vraag niet gehoord had, antwoorde hij, al starend over de vlakke, die zich voor de pastorie tot in 't oneindige scheen uit te strekken: „Vier uur, 't is al haast duister; 't was roekeloos dat Anne naar de stad ging, 't is hondeweer.” ☼ De wind waaide van ver, kwam loeiend nader en wierp zich met woede op de pastorie, de ramen rammelden en kou kwam door de spleten van 't oude huis. Behaaglijk was 't in de groote kamer waar 't vuur knapte in de hooge kolomkachel en de vlammen als brullend door den schoorsteen trokken. ☼ 't Werd donker en de predikantsvrouw, die tot nu toe in de diepe vensterbank had zitten naaien, legde haar werk opzij, vouwde haar handen in den schoot en tuurde naar buiten. „Ik zie nog niemand komen, wellicht dat de veerman weigert haar over te zetten, ik hoor de ijsschollen in de rivier schuiven, als ik thuis geweest was, had ik haar niet laten gaan,” zei dominee boos. „'t Was niet

zoo erg toen ze ging en 't zou toch kunnen dat Wil kwam of dat er een brief was.” „Vrouwenpraat!” besliste de dominee en daarna staarden ze beiden naar buiten en luisterden naar den storm, die danig op 't eiland huis hield. „Hoor de wind gieren, — om eenige lekkerrijen, leven en gezondheid wagen, — voor een niets zet een vrouw alles op 't spel,” mopperde dominee verontwaardigd. „Hoe dikwijls is ze met zulk weer naar de stad geweest.” „Nonsens!” was 't eenige antwoord en met een ruk stond hij op en begon een wandeling op en neer door de ruime kamer. ☼ Plotseling werd de grauwe lucht donker, en heftig sloeg de hagel tegen de ruiten; zonder verder commentaar liep de dominee de gang in en kwam even daarna met dikke jas en wollen muts weer binnen. „Ik ga haar tegemoet, dat kleine ding waait zonder steen over boord.” zei hij cordaat. „Ho, ho, man. Ze is al gauw twintig.” ☼ Opeens hoorden ze boven 't gieren van den wind een hoog trillgeluid, „prrrrrit,” al luider en luider weerklinken. „Hoor!” „Dat dwaze kind!” deed hij boos, maar toch haastte hij zich naar de voordeur en liep den tuin in. Een klaterenden lach kon zelf de storm niet smoren. Met

verkrachtigen tred, 't was alsof ze huppelde, kwam Anne van den dominee blozend en vroolijk het pad af, haar cape wapperende in den wind, de losse krullende haren plakten op haar smal gezichtje, en toen ze haar Vader zag, hief ze haar tasch hoog omhoog en zwaaide met haar pakjes. Ze leek zoo opgewekt alsof haar een groot feest wachtte. ☼ „Dwaas meisje, hoe kun je zoo uitgaan.” „Vadertje, de wind was zoo zalig en de hagel nam ik op den koop toe, de pont voer zoo eenig door de geul.” Samen liepen ze gebogen tegen den wind in naar huis, waar moeder zich haastte de natte jassen uit te hangen. ☼ 't Was alsof plotseling de pastorie herleefd was, de lach en 't hooge stemgeluid van Anne klonken als hooge klokjes door de breede gang. „Ze maakt van alles een feest,” dacht dominee terwijl hij zijn natte schoenen uittrok en Anne al haar schatten op de tafel uitstalde. 't Waren de meest uiteenlopende zaken die daar lagen en dominee keek verwonderd naar de étalage; waren dat nu geschenken voor een kerstboom? ☼ Anne lachte toen ze dien blik van verwondering opving en liet plotseling een duivel uit het doosje springen. „Ja Vadertje, ze mogen toch ook wel eens lachen bij den

Foto v. Kankowsky.

JONGE MAN MET JONGE MEISJES VAN
NOORD-JOEGOSLAVIË.

kerstboom." „Maar 't is in de kerk, daar maken we geen grappen," zei dominee streng. „O, Vadertje, 't liefst danste ik met al de kleuters al zingend om den boom, armen zijn hier niet op 't eiland, we behoeven ze geen kousen of dassen te geven en misschien is 't het laatste jaar dat ik het doe. 't Volgende jaar dan bent u me kwijt, dan ben ik ver weg, kunt u dat begrijpen? Ik getrouwd met Jaap en als we weer terugkomen dan zijn we bruin van de zon en dan brengen we kleine schatjes mee en dan doe ik deftig als mijn Moedertje. Jammer dat Vadertje ons huwelijk niet inzegenen kan, niets plechtig, zoo op je eentje trouwen. Zou mijn aanstaande zwager nog komen met de kerstdagen? Weet u nog verleden jaar, toen Jaap net ingenieur was; wat een stil kerstfeest heeft hij daar nu alleen." „'t Is wellicht de laatste Kerstmis, die we te samen vieren," dacht Moeder, „wat zal 't stil zijn als ze weg is." „Wat zal ik haar vriendelijken groet missen, als ik op Zondagmorgen den preekstoel beklommen heb, wat zal ik haar missen bij mijn bezoeken, op de wandelingen, hier in huis," dacht Vader. „'t Zou zalig zijn als Wil kwam, een broer van Jaap is beter dan niets," in plotselinge uitgelatenheid omhelsde Anne haar Moeder. „Wat zullen we verwaand kijken in de hooge kerkebank met Wil in ons midden." Anne lachte en babbelde en trapte onderwijl de naaimachine, terwijl haar smalle handen ijverig de dunne stof onder de naald lieten gaan; ze was bezig aan haar uitzet. Lang kon Anne in haar verlangen niet rustig blijven werken. „'t Werd stiller buiten; zou de wind gaan liggen? — zou 't hard vriezen? — Toen ze de voordeur geopend had, was ze verbaasd dat de maan zoo rustig op haar neerzag en de groote wolken als weggevaagd waren; onschuldig-stil leek de natuur, terwijl het vroor dat het knapte. Nog even bleef ze turen. Jaap zag dezelfde maan toch ook, en als ze van hier weg was, zou ze ginds naar dezelfde sterren kunnen opzien; speels wierp ze een kushand omhoog. 't Diep zal morgen wel dicht liggen, dacht ze al huiverend. Vader moest morgen de schaatsen nog eens onderbinden; — wat zou ze al gauw van hier gaan. — Haar gedachten vlogen van 't eene eind der aarde naar 't andere. Na de avondboterham ging Vader naar zijn kamer, 't waren drukke dagen waarop hij zich moest voorbereiden en de twee vrouwen zaten samen en spraken over alles wat komen zou. „Den morgen daarop had Anne op zolder de schaatsen gevonden en Vader moest mee, hij kon toch tegelijkertijd Miene Bartels bezoeken, die stakker zou wel verlangen naar een kerstgroet. De kolk voor de pastorie lag hard bevroren; als een spiegel was 't ijs over de groene waterplanten, alsof 't een groot herbarium was, 't riet langs het Diep, goudbeschenen door de zon, had wit bevroren pluimen en Anne rammelde ongeduldig met de schaatsen, terwijl haar voeten trappelden op 't gladde ijs en dadelijk

schoot ze toe, toen Vader voorzichtig met kleine pasjes van den oever klom; even daarna reden ze als twee goede kameraden aan den stok en Vader zag haar voor zich in sierlijk beweeg en dacht weemoedig, dat het wel de laatste winter kon zijn, dat hij met haar te samen zou wezen. „Anne in haar heerlijke jeugd genoot van 't oogenblik en van alles wat ze verwachtte. Licht als een veer zwierde ze over het diep, tot ze plotseling als gevangen stil stond. „'t Is alsof de engelen hier geweest zijn en hun vleugelen hebben achtergelaten, ze hebben de blijde boodschap op aarde gebracht," riep Anne opgewonden. Rij aan rij stonden tegen den zuidoever hoog opgaande aetherische vleugelen en fantastische varens, die schitterden als waren ze met diamanten bezaaid. Toen Anne zweeg en haar handen vouwde in extase, hing over 't eiland een groote stilte als was 't een tooverwereld. „Zwijgend reden ze verder nu door 't smalle rietpad tot aan de zee, waarvan de opeengeschoven ijsschollen wrongen en knersten, en weer stonden ze hand in hand in groote ontroering. Verstijfd lag 't water in groote plechtige uitgestrektheid. „Ik zal 't nog aan mijn kinderen vertellen, wat ik met mijn Vader op den dag vóór Kerstmis gezien heb," zei Anne zacht, en tegelijk voelde Vader een stekende pijn: ver weg zou zijn kind een volgend kerstfeest vieren. — „Vrouw Bartels zat, bij 't binnenkomen van dominee en zijn dochter, rechtop in de bedstee, gesteund door een stapel kussens, en een dankbare blik van de zieke begroette de twee bezoekers. 't Was ouderwetsch gezellig in de groote keuken, stil en rustig. Dominee sprak zacht met de zieke; de twee dochters en Anne zaten dicht bij 't raam en overlegden, wie dien middag zou komen helpen om den kerstboom te versieren en ze hoopten, dat de broer van mijnheer Jaap toch weer zou komen evenals 't vorig jaar; wat hadden ze toen een pret gehad. Anne zette zich voor 't orgel, en de baas kwam binnen, liet even zijn arbeid rusten en allen zongen: „Daar is uit 's wereld duistere wolken, een licht der lichten opgegaan." Daarna spoedden Vader en dochter zich terug naar huis: wie weet, Wil was misschien aangekomen. „Thuis vonden ze alleen Moeder met het dienstmeisje druk aan 't bakken van appelkoekjes voor 't kerstfeest en boer van

Foto v. Kankowsky.

JONGE MANNEN VAN SLAVONIË.

Ankeren stond voor de kerk met den kerstboom op de boerenkar, hij had een vracht naar stad moeten brengen en had den boom op zijn leege kar weer mee gebracht. Groote meisjes kwamen op schaatsen het diep op, om te helpen versieren, 't feest begon al, en onder zingen en lachen werd de kerstboom in 't ruim van 't kerkje geplaatst, dominee's tuin werd geplunderd en de hulst en klimop werd langs muren en banken geslingerd. Wonder, dacht Anne, dat Wil niet komt, er was weer een pont over gevaren en de overgezette boeren waren al voorbij de kerk. ☼ Dien avond was Anne niet zoo vroolijk als anders. Wil had toch kunnen komen, de pastorie was nu toch ook zijn tehuis in vacanties, die arme jongen had anders niet veel in Holland. Wil zou ziek zijn, anders had hij toch geschreven. ☼ Kerstmorgen zat ze met Moeder alleen in de hooge kerkbank en haar gedachten zwierven ver weg, ze dacht aan haar toekomstig leven, aan Jaap die haar verwachtte, aan Vader en Moeder, die hier achterbleven op 't stille eiland en aan Wim die natuurlijk ziek op zijn kamer in Delft lag. Het orgel wekte haar uit haar dromen: „Juicht Christenen, juicht tot God omhoog.”

Wat vreeselijk zingen de boeren toch, dacht Anne; vreemd, de kerststemming kwam niet over haar. Gisteren avond had ze nog zoo blij het verhaal van Jezus' geboorte verteld, gezongen van 't licht in den donkeren nacht, zoo de liefde gevoeld, die uitgaat van dit Christenfeest, en nu was alles zoo vreemd stil in haar; Vader had wel gelijk, ze viel altijd van 't eene uiterste in 't andere. Straks zou ze een langen brief schrijven aan Jaap. „Laten we bidden,” hoorde ze haars Vaders stem en ze dwong zich tot overgave. ☼ Gearmd liep ze met Moeder naar huis en ze vergat over zich zelf te peinzen, want 't was druk in de pastorie: koffie en appelbroodjes moesten gereikt worden aan de kerkeraadsliden voor ze weer naar huis teruggingen, van hun bezoek op de pastorie. ☼ „Daar komt de broer van mijnheer Jaap den weg op,” riep Bartels, „de jonkheid, de jonkheid,” liet hij daarop misprijzend volgen. 't Was hem een gruwelijke ongerechtigheid, op een eersten kerstdag op reis te gaan, of schoon altijd nog minder ongerechtigd dan op den dag des Heeren. ☼ Anne was de voordeur al uit en liep Wim tegemoet; heerlijk dat hij gekomen was. Ze riep hem van verre reeds toe en stak, bij hem gekomen, haar arm door den zijnen en wilde in looppas met hem naar huis, maar stijf weerde hij af, stemde niet in met haar blijden lach. ☼ „Ben je ziek?” vroeg Anne bezorgd, terwijl ze hem van ter zijde aanzag. „Nee,” knikte hij en zijn gezicht stond zoo strak, dat Anne er bang van werd; ze liet zijn arm los en liep zwijgend teleurgesteld naast hem. „Ik moet je Vader spreken, roep hem,” zei Wim toen ze in de gang van de pastorie waren. „Is 't iets vreeselijks Wim, zeg 't!” smeekte Anne. „Is 't wat met Jaap?” „Roep je Vader, Anne!” Zonder spreken ging Wim Vaders studeerkamer binnen. . . . ☼ 't Was ongelooflijk! 't was toch niet waar! 't kon niet gebeurd zijn! Op dien zelfden dag dat zij zoo vroolijk haar kerstgaven kocht, toen ze 's avonds haar groet voor hem aan de sterren opzond, toen zou 't gebeurd zijn. Ze zou hem niet meer, nooit meer zien. Hij weg van de mooie aarde.

Foto v. Kankowsky.

JONGE SLAVONISCHE MEISJES.

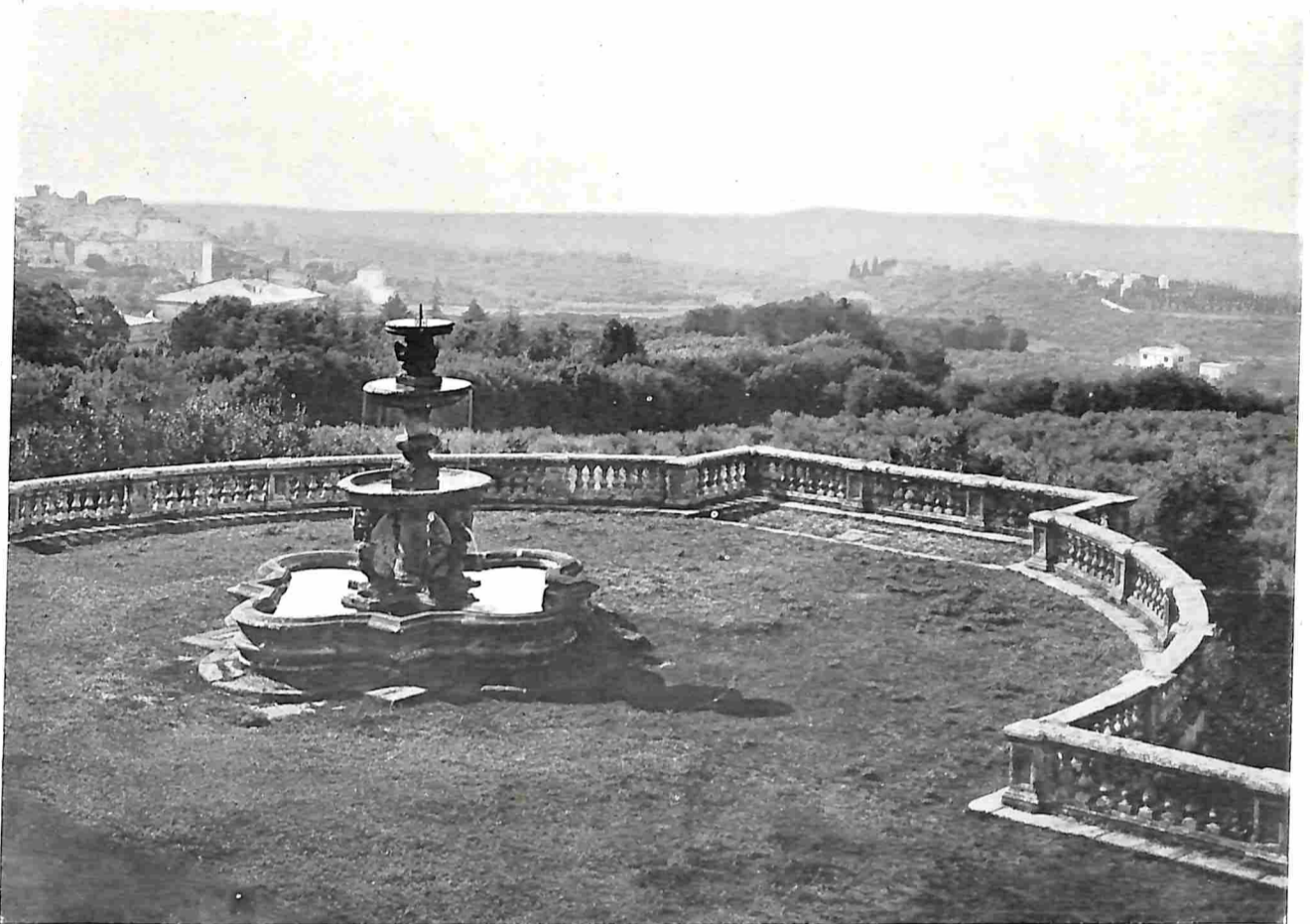
Der tuinen verhouding tegenover
het ruime uitzicht.

KAN een uitzicht zijn waarde verliezen voor den mensch door een herhaald zien? Is dat mogelijk, kan men „wennen” aan zoo iets heerlijks? Als men te kiezen heeft tusschen wijde, wijde ruimten vóór zich en beslotenheid, aarzelt men dan nog, omdat men meent ongevoelig te worden door een dagelijksch weerkeren? ☼ Natuurlijk zijn er uren, weken soms in een menschenleven, van gesloten oogen, maar onverwachts komt de bevrijding, en dan te hebben, rondom, een wereld die open ligt, ver, ver, tot den horizon, en te zien welven den wonderen hemel met de wolken, zou men dat dan niet verkiezen? ☼ Het was uit veiligheid dat men in vroeger dagen, de kasteelen en de steden bouwde op de toppen van de rotsen, de bergen,

hoog op de plateau's. Uit veiligheid. Dit is niet meer noodig nu, ook zijn de muren niet meer noodig, de steile, onneembare kanten. Het was uit waardeerding van het uitzicht dat de Italianen hun buitenverblijven keerden naar de schoonste zijden en dat was het ook wat Le Nôtre bewoog. Wie vergeet St. Cloud, wanneer hij dat eenmaal heeft aanschouwd? Maar dat is Frankrijk's rijke land en 't dateert uit zijn glorieuzen tijd, toen ergeld was voor koninklijken bouw. ☼ In onze lage landen zouden wij vergeten dat toch ook heele gedeelten van ons vaderland heuvelachtig zijn, zelfs onze gedachten deden wij niet gaan in de goede richting; of deden wij dat wel, wij die eentonigheid verwachtten en beneden bleven? Waarvan komt die vrees? Zou het zijn omdat wij niet kennen die wisselwerking, de telkens opnieuw weer waarde gevende tegenstelling tusschen de gebondenheid en de ruimte? ☼ Zie, het is hier, dat men de grenzen vervaagt, bewust en gewild, tusschen het menschelijk bezit en de oneindige verten. Is dit juist, zijn het de glooiende hellingen, ongebroken bijna gaande tot het groote huis, die voor eentonigheid behoeden of de beplanting, die verdoezelt? ☼ Zou het niet juist de kracht en de sterkte zijn die opwekt in een uitgesproken royale erkenning: „dit huis is geen

direct deel van de ongereptheid, het is als het ware een ingebracht element, dat zich niet verliezen wil, niet ondergeschikt zijn, niet zoo maar aansluiten. Wil het dan overheerschen? Ook dat niet, het wil alleen de mogelijkheid versterken van den ander, door zich zelf te zijn. ☼ Niemand kan een ander waarlijk helpen door in waarde onder te gaan. Bij het huis hoort de veiligheid, vandaar de beschermende, tegenhoudende balustrade, die voor afvallen behoedt. Bij het huis moet zijn de zekerheid van het standvastig staan, daarom is een ruim voorplein een verkwikking. ☼ Bij de woning hooren de bloemen en het benodigde water; goed doet de weelde van groei en de schoonheid van een fontein, of de stilte en een eenvoudig watervlak. De toegang zij in verhouding, maar nooit arm. Nimmer zonder voornaamheid mag een groot menschenwerk zijn, dat ligt tegenover de majesteit van de verten. ☼ Zoo zal er geen eentonigheid zijn, geen onbevredigd verliezen, en de trappen, die voeren naar een onvolprezen geheel, zal men met vreugde bestijgen. ☼ Hoe anders de tuin bij het kleine huisje

het nestje, als het ware gehecht aan en steunende op de omgeving; dit mag zich doen verloren gaan soms, als de bewoonster houdt van bloemen en de zon en een dagelijksch werken tusschen geliefde planten; het heeft geen andere beteekenis dan in dit opzicht bevrediging te geven. ☞ Maar deze tuinen zijn voor den enkeling, ze bergen te veel intimiteit, tegenover het uitzicht staan ze onbewogen, zij wijzen niet, zij bereiden niet voor, zijn alleen maar die zij zijn en zien niet naar den ander, laten dit over aan het huis zelf, dat met de loggia zoekt naar aansluiting. ☞ Zie hier het verschil tusschen het beknopte en het groote bezit, met vóór zich het ruime uitzicht. TINE COOL.

DER TUINEN VERHOUDING TEGENOVER HET RUIME UITZICHT.
TERRAS DER VILLA MONDRAGONE, FRASCATI.

BARGH, DE PANTER. (Slot).

TOEN het duister tot schemer verbleekte, passeerde op geringen afstand van Bargh's leger een huistoe gaande wilde-zwijnenfamilie. Bargh voelde honger en dat deed zijn jaaginstinct ontwaken. Hij koos een big, die wat van den troep was afgedwaald. ☞ De wond, die door de lange rust verstijfd was, hinderde hem wel een weinig in zijn bewegingen, maar de prooi was klein en onbewust van gevaar. Met een grauw besprong Bargh haar van achter een struik. Een knauw van zijn kaken maakte een einde aan het leven van het varkentje. ☞ Een oogenblik later kwam woedend knorrend de beer aanrennen en scheurde met één van zijn beide verschrikkelijke slagstanden Bargh's zijde, doordat deze, die niet op zijn qui-vive was, te laat opzij sprong. Het woedende zwijn keerde op zijn schreden terug en kwam opnieuw op hem af. Bargh vluchtte hals over kop. ☞ Dat was zijn eerste les, en het was meer geluk dan wijsheid, dat hij er zoo betrekkelijk goedkoop af kwam. Maar de big smaakte best en hielp hem over twee nachten vruchteloos jagen heen. ☞ Op een vroegen morgen besloot Bargh verder te trekken. Hij wilde weg uit de nabijheid der verspreid liggende herdershutten en der kudden half wild rundvee, die hij niet aan durfde vallen, omdat zij onder de bescherming der menschen stonden. ☞ Soms, als het weer heel helder was, kon hij de heuvelen aan den voet der Himalaya boven den horizon zien. Daarheen ging hij, stroomopwaarts de Kadir volgend. Het was een heerlijk land, waar hij doortrok, een land van golvend gras en jhau, met hier en daar een boom, eenzaam als een schildwacht. Als een blauw lint slingerde de rivier zich tusschen breede strooken zand, en kabbelde langs de alluviale banken, die zij in den regentijd gevormd had. Eindelijk bereikte Bargh een smalle strook bosch, waarin veel klein wild huisde. Daar jaagde hij vele nachten lang. ☞ Eens op een avond, toen hij weer het kronkelend wildpad afliep om zich hier of daar op de loer te leggen, stond hij bij een bocht in het spoor plotseling tegenover een van zijn eigen soort. Besluiteloos bleef hij staan. Bargh kende de onbuigbare djungelwetten nog niet, wist niet, dat geen twee mannetjespanthers op een en hetzelfde jachtgebied kunnen jagen, en dat een ontmoeting als deze een gevecht op leven en dood beteekende. ☞ De eerste aanval over-

rompelde hem dus, maar hij herstelde zich direct en een woeste strijd begon. In gewicht was Bargh de meerdere, maar zijn tegenstander was een van jongs af geoefend strijder. Worstelend raasden zij om en om, slaand en scheurend met klauwen en tanden. Dan was de een, dan de ander boven. Zij reten elkaar de zijden open, beten elkaar diep in de schouderpieten, en elk trachtte den ander met de achterpooten den buik open te scheuren. ☞ Beiden matten zich af, lieten tegelijk elkaar los en hernieuwden den strijd weer. Beiden voelden zich zwakker worden, maar geen van tweeën gaf zich gewonnen, want zich gewonnen geven beteekende den dood. ☞ De strijdenden hadden opgehouden te grommen, sloegen nog slechts in den blinde naar elkaar, tot beiden tenslotte bijna bewusteloos van uitputting tegelijkertijd den strijd opgaven en hun bloedbevleete lichamen

Foto C. Steenbergh.

MISTLETOE IN DEN AMSTERDAMSCHEN HORTUS

IN HET WESTEN VAN NOORD-AMERIKA. DE MOOSE RIVER GEZIEN VAN MOUNT KINES.

terug sleepten langs den weg, dien zij gekomen waren. ☼ Dien nacht trok Bargh terug naar de Kadir. ☼ De ontdekking van een oude prooi, die hij half opgegeten, maar goed verborgen voor de gieren, ergens had laten liggen, redde hem het leven. Tot jagen was hij de eerste twee dagen niet in staat. ☼ De lente riep en Bargh zocht en vond een levensgezellin. Hij vestigde zich met haar in een wildrijke streek en leefde een goed leven. Nu en dan verscheen een mededinger in zijn gebied en bond den strijd met hem aan. Maar Bargh, gehard door de lessen, die de Natuur hem gegeven had, en gegroeid in lichaamskracht en lenigheid, was een geweldige, bijna onoverwinnelijke vechter geworden. En ieder nieuw succes maakte hem woester en overmoediger. Hij zocht zelfs de woonplaatsen der menschen, vreesde hen niet langer. ☼ Eenmaal werd hij aangeschoten. Dat gebeurde bij eenzelfde gelegenheid als die, waarbij zijn moeder het leven liet. ☼ Na dien maakte hij geen gebruik meer van vastgebonden geiten, al zagen zij er nog zoo verleidelijk uit. Hij leerde den stelregel: dood, eet, maar keer niet weer terug naar de plaats, waar je gedood en gegeten hebt. ☼ Hij hield groote slachtingen onder het dorpsvee, werd de tyran van een gansch district. Maar wat of wie hij ook aanviel, de dorpshonden, de dieren waar geen panter af kan blijven, waren veilig voor hem: zij herinnerden hem aan zijn ouden vriend den Terrier. ☼ Lang kon dit roofriddersleven niet duren. Ieder verlangde naar den dood van den woesteling, die de dorpen door zijn veemoorden verarmde. Toen alle gewone middelen om een streek van een panter te bevrijden faalden, organiseerde men een groote jacht, een jacht, als die op den Koningstijger . . . ☼ Wijd en open lag de vlakte in den fellen zonnegloed, trillend hing de heete lucht boven het hooge gras. ☼ De olifanten stapten langzaam voort, de slurf heen en weer slingerend op de maat van hun tred. Boven het bruin der dorre, beweginglooze stengels teekenden hun ruggen zich af als een grauwe lijn, waarop in schommelende draagstoelen de hel-wit gekleede jagers rustten. Nu en dan vloog zacht snorrend een zwarte patrijs op, of een klein, angstig dier vluchtte druischend weg bij de nadering der zware pooten. ☼ Onge-

hinderd ging de jachtstoet verder. Dan begon de bodem licht hellend te dalen en blij plassend, snuivend en spuitend, doorwaadden de olifanten een ondiepen stroom. De grond rees, stoelen en ruggen doken op uit het gras en voort trok de lijn weer, langzaam, regelmatig. ☼ Tot plotseling het voorste der dieren bleef staan en weigerde verder te gaan. Zijn snuit in de hoogte heffend, liet hij een waarschuwend trompettoon hooren. Hij had den panter bemerkt, die door zijn roodgele, donkergekleete huid onzichtbaar, hem tot op enkele schreden genaderd was. Er werd een bevel gefluisterd, de olifanten cirkelden rond en sloten hem in. ☼ De panter sloop voortwaarts, maar de beweging der grashalmen verried hem. Nauwer en nauwer werd de cirkel; hij dreef den panter onbarmhartig naar een open plek. Woede en wanhoop deden hem alle voorzichtigheid verliezen. Met een woesten sprong trachtte hij den kring te doorbreken. ☼ Tegelijkertijd knalden twee goed gerichte schoten. Zoo stierf Bargh.

F. G. MEDER.

Het oude jaar laat 't moede hoofd nu hangen.

Triest welven over 't landschap grauwe luchten, waarachter 't zonnevuren is gedooft. Het eens zoo bloeiend land, van tooi beroofd, doorwaren thans vergankelijkheidsgeruchten.

Door heel de wijde ruimt' gaan stervenszuchten. De herfstwind heeft het laatste blad geroofd van struik en boom; zij staan nu gansch ontloofd in klamme winterkou, die zij niet duchten.

Hol grommen huilwindvlagen door de twijgen, die voor des buld'raars macht maar nijgen, of roerloos staan, door kille mist bevangen.

En stil en vaal verglijden nu de dagen naar grijze eeuwigheid. In zacht vervagen laat 't oude jaar het moede hoofd nu hangen.

D. A. POSTEMA.